

”JOTAIN VAPAUTUMISTA TAI SELLAISTA”

HUOLTAJIEN KOKEMUKSIA JA NÄKEMYKSIÄ
TEATTERI SATAMASTA NUORTEN SOSIAALISESSA
VAHVISTAMISESSA

Maisa Laakso Opinnäytetyö

Humanistinen

ammattikorkeakoulu

Kansalaistoiminnan ja

nuorisotyön ko. 210 op

Palautettu 16.11.2009

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
opinnäytetyön tiivistelmä

Työn tekijä(t)

Maisa Laakso

Työn nimi

”Jotain vapautumista tai sellaista” huoltajien kokemuksia ja näkemyksiä Teatteri Satamasta nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa

Työn ohjaaja(t)

Jatta Herranen

Sivumäärä

49

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää millaisia käsityksiä ja kokemuksia huoltajilla ja edustajilla on Joensuulaisen Teatteri Sataman toiminnasta nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa.

Tutkimuskysymykset olivat 1. Millaisia kokemuksia ja käsityksiä huoltajilla on Teatteri Satamasta nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa?, sekä 2. Onko nuorena ilmennyt muutoksia Teatteri Sataman toiminnassa mukana olon aikana?

Opinnäytetyön tekeminen aloitettiin toukokuussa 2009 ja opinnäytetyö oli valmis marraskuussa 2009. Opinnäytetyön tutkimuskohteena oli Teatteri Satama ja sen merkitys nuorelle sosiaalisessa vahvistamisessa huoltajien ja edustajien näkökulmasta.

Opinnäytetyö oli muodoltaan kvalitatiivinen kuvaileva tutkimus. Tutkimusaineisto koostui seitsemästä huoltajan, yhdestä edustajan ja yhdestä opettajan haastattelusta. Haastattelut olivat muodoltaan puolistrukturoituja teemahaastatteluita, jotka jaettiin haastateltaville henkilökohtaisesti, tämä tekee haastattelusta myös informoidun haastattelun.

Teatteri Sataman toiminta oli muodoltaan kulttuurista ja monikulttuurista nuorisotyötä. Teatteri Sataman pyrki tavoittamaan kulttuurin katveessa elävät ja sosiaalista vahvistamista tarvitsevat nuoret. Teatteri Satama tarjosi nuorille mahdollisuuden osallistua monipuolisen teatteritaiteen tekemiseen nuorten omien ideoiden mukaan.

Haastatteluiden perusteella voidaan sanoa, että Teatteri Sataman toimintaa ei nähdä niinkään ensisijaisesti sosiaalisesti vahvistavana vaan nuorta monipuolisesti tukevana toimintana. Haastatteluiden mukaan Teatteri Sataman toiminnan aikana nuorista on tullut sosiaalisesti rohkeampia ja itsenäisempiä, haastattelujen mukaan nuorien ystäväpiirit muodostuvat nyt useamman eri kulttuurin edustajista, joka nähdään positiivisena muutoksena. Teatteriharrastus on nuorille joissain teatteriproduktion vaiheissa raskasta, muttei kuitenkaan ylitse pääsemättömän raskasta.

Asiasanat

Teatteri, nuoret, huoltajat, sosiaalinen vahvistaminen

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

ABSTRACT

Author(s)

Maisa Laakso

Title**Työn nimi**

"Emancipation or something like that" the experiences and views of guardians on the social reinforcement of the adolescent.

Tutor(s)

Jatta Herranen

Number of pages

49

Abstract

The goal of the thesis was to find out how parents and representatives saw the activity of Teatteri Satama in the field of social reinforcement.

The research questions were:

1. What kind of experiences and views do the guardians of the youth involved in the work of Teatteri Satama have in the social reinforcement of their dependants?
2. Has there been any changes in their dependants during their involvement with Teatteri Satama.

The thesis was started in May 2009 and it was finished in November 2009. The research target was Teatteri Satama and its effect on the social reinforcement of the youth involved with it from the viewpoint of their legal guardians.

The thesis was a qualitative descriptive study. The research material consisted of the interviews of seven parents, one representative and a school teacher. The interviews were semi structured thematic interviews that were delivered personally for those interviewed; this also makes the interview an informative interview.

The activity of Teatteri Satama is cultural and multicultural youth work. Teatteri Satama strives to reach the adolescent who otherwise wouldn't have the chance to participate in cultural activities, or are otherwise in need of social reinforcing. Teatteri Satama offers the youth a chance to participate in the making of diverse theatrical art according to their own ideas.

Based on the interviews we could say, that the activity of Teatteri Satama is not seen primarily socially reinforcing, but supportive of the youths' needs in many areas of life. According to the interviews the adolescent participating in Teatteri Satama's work have become socially more active and more independent. The interviews show that Satama's youth now have friends from different cultures, which is seen as a positive change. Theatre as a hobby can be sometimes stressful for the young people involved, however not overly stressful.

Keywords

Theatre, Youth, Guardian, social reinforcement

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 TEATTERI SATAMA	7
2.1 Teatteri Sataman toiminnan lähtökohdat	8
2.2 Teatteri Satamassa käytetyt teatterimenetelmät	10
3 TEATTERI SOSIAALISEN VAHVISTAMISEN VÄLINEENÄ	13
3.1 Sosiaalinen vahvistaminen	13
3.2 Teatterin merkitys yksilölle	16
3.2.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys teatterissa	16
3.2.2 Heittäytyminen ja itsetunto teatterissa	18
3.2.3 Uusien taitojen oppiminen teatterissa	19
4 TUTKIMUKSEN METODOLOGISET RATKAISUT	20
4.1 Huoltajien näkemykset tutkimuskohteena	20
4.2 Aineiston hankinta	22
4.3 Aineiston analysointi	25
4.4 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettiset kysymykset	26
5 TYÖN TULOKSET	27
5.1 Psykkinen hyvinvointi	27
5.1.1 Onnistumisen kokemukset	27
5.1.2 Itsenäisyys	28

5.1.3 Sosiaalisuus	29
5.2 Fyysinen hyvinvointi	30
5.2.1 Teatteriharrastuksen raskaus	30
5.2.2 Tasapaino	32
5.3 Sosiaalinen hyvinvointi	32
5.3.1 Uudet kaverit	33
5.3.2 Sosiaaliset taidot	34
6 TULOSTEN TARKASTELU JA POHDINTA	36
7 LOPETUSSANAT	38
LÄHDELUETTELO	40
LIITTEET	44
Liite 1: Saatekirje	44
Liite 2: Haastattelurunko	45

1 JOHDANTO

”Näyttelemisessä isoin juttu minulle on tunne yhteisöön kuulumisesta” (Tola 2001, 116).

Yhteisöön kuuluminen on omien kokemusteni mukaan tärkein syy sille miksi olen koskaan näytellyt. Se on syy myös sille miksi stressata ennen ensi-iltaa puuttuvasta tarpeistosta, miksi käyttää koulumatkat bussissa aamu seitsemältä läksyjen sijaan vuorosanojen pänttäämiseen ja syy sille miksi teatterissa uskaltaa kasvaa.

Teatteri on minulle vanha rakas harrastus. Teatteri kiinnostaa minua. Idea tämän opinnäytetyön aiheeseen kumpusi suorittaessani kevään 2009 aikana yhteisöpedagogin opintoihini kuuluvaa Sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävää projektia joensuulaisessa Teatteri Satamassa. Idea kypsyi jatkaessani muita työssäoppimisia Satamassa loppukevällä 2009.

Kevään aikana näin nuorten nauravan ja stressaavan aivan kuten minäkin tein teatterissa. Vanhemmat näkevät myös nämä tunteet ja on ollut suuri ilo saada palautetta Teatteri Sataman produktioista vanhemmilta. Muutoksen nuorena parhaiten näkevät vanhemmat. He kyllä tuntevat lapsensa, vaikkei lapsesta aina siltä tuntuisikaan. Miksi en siis selvittäisi vanhempien kokemuksia Teatteri Satamasta ja sen merkityksestä nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa. Nuorten kokemuksia teatteriharrastuksesta tutkii Nuorisotutkimusseura, mutta vanhempien kokemukset nuorten harrastuksesta jäävät helposti pelkkään palautteen antoon ensi-illan jälkeen. Se olkoon muutos, jonka aion saada aikaan. Muita täysin vastaavia tutkimuksia ei ole tehty. Aiemmat tutkimukset lähinnä käsittelevät nuorten itsensä kokemuksia tai huoltajien kokemuksia jostain nuoren harrastuksesta, esimerkkinä tutkimus (Peltonen & Ranta 1998) huoltajien kokemuksista pesiskerhosta vuodelta 1998. Väestöliiton väestöntutkimuslaitos on tutkinut vuonna 2001 perhebarometrissaan lapsen vapaa-aikaa huoltajan silmin (Paajanen

2001). Kumpikaan tutkimus ei koskenut samaa nuorten ikäryhmää kuin tämä kyseinen tutkimus, jossa olen kiinnostunut 13–17-vuotiaista nuorista.

Huoltajien kokemuksien kartoittamisesta on Teatteri Satamalle hyötyä jatkoa suunnittelemisessa ja toiminnan merkittävyyden arvioimisessa. Satama on toiminut vasta reilun vuoden verran lokakuusta 2008 lähtien, mutta kaikenlaista on jo ehditty tekemään. Näin alkuvaiheessa saatu palaute on ensiarvoisen tärkeää nuorelle teatterille.

Tässä opinnäytetyössä käytän käsitettä teatteri yläkäsitteenä kaikelle sille toiminnalle, jota Teatteri Satama toteuttaa, jo siitäkin syystä, että se voi pitää sisällään kaiken aina draamakasvatuksesta taidekasvatukseen, sillä teatteri on erittäin poikkitaiteellinen taiteenlaji. Teatterin tekemiseen yhdistyvät helposti musiikki ja kuvataide, tanssi, kirjoittaminen, sirkustaide, käsityöt ja rakentaminen. Tällainen monipuolisuus antaa mahdollisuuden laajaan käsitykseen siitä, mitä on onnistuminen. Jokainen voi onnistua jossakin. (Vehkalahti 2006,34)

2 TEATTERI SATAMA

Teatteri Satama on lokakuussa 2008 perustettu Joensuussa toimiva ammattijohtoinen 13–17-vuotiaille nuorille säännöllistä ja maksutonta teatterityöskentelyä tarjoava teatteriyhteisö. Teatteria tukevat Joensuun kaupungin nuoris- ja kulttuuritoimet. Teatteri Satama tekee lisäksi tiivistä yhteistyötä muiden alueen nuorisotyötä tekevien tahojen sekä taide- ja kulttuurilaitosten kanssa. Yhteistyön tavoitteena on luoda uusi ja toimiva nuorisotyön muoto, joka edistää nuorisotyötä Joensuun ja Pohjois-Karjalan alueella myös tulevaisuudessa. Sataman päärahoittaja ensimmäisen toimintavuoden aikana on ollut Suomen kulttuurirahaston Myrsky-hanke.

”Myrsky-hanke on Suomen kulttuurirahaston valtakunnallinen suurhanke 2008–2011. Siihen voivat osallistua 13–17-vuotiaat nuoret, erityistä huomiota kiinnitetään ns. katvenuoriin. Myrskyn

avulla tarjotaan nuorille mielekästä toimintaa ja uutta sisältöä elämään kulttuurin ja taiteen avulla.” (Myrsky).

Myrskyn pääosaa esittävät nuoret, joita taiteen ammattilaiset tukevat omalla osaamisellaan. Myrskyn tavoitteena on antaa nuorille rohkaisevia esimerkkejä, konkreettista tekemistä ja sitä kautta luoda onnistumisen kokemuksia. ”Parhaimmillaan Myrsky yhdistää erilaisia nuoria ja heidän osaamistaan. Paikallisen toiminnan aloittamisessa avainasemassa ovat nuorten kanssa työskentelevät aikuiset kuten opettajat, nuorisotyöntekijät ja viranomaiset. ”. (Suomen kulttuurirahasto 2007).

Myrsky-hanketta ja sen vaikuttavuutta ja onnistumista tutkii valtakunnallisesti Nuorisotutkimusseura. Tutkimuksen kohteena ovat 13–17-vuotiaat Myrsky-hankkeisiin osallistuvat nuoret ympäri Suomea. Tutkimuksen tavoitteena on *”ymmärtää nuorten hyvinvoinnin rakentumista ja arvioida Myrsky-hankeen vaikuttavuutta nuorten elämässä...Keskeinen kysymys on, miten taide- ja kulttuuritoiminta voi edistää nuorten hyvinvoinnin resursseja aikuistumisen kynnyksellä, joka on todettu lukuisissa tutkimuksissa keskeiseksi nivelkohdaksi.”* Käytännössä tämä empiirinen tutkimus toteutetaan nuorten ja taiteilijoiden täyttämällä tilastollisilla kyselyillä, sekä useilla laadullisilla metodeilla. (Myrsky). Tutkimuksesta vastaa nuorisotutkimusverkoston tutkija Sirkku Kotilainen.

2.1 Teatteri Sataman toiminnan lähtökohdat

Sataman tehtävä on ehkäistä nuorten syrjäytymistä tukemalla nuoren kasvua ja hyvinvointia kokonaisvaltaisen kulttuuriharrastuksen muodossa. Teatteri Sataman toiminta on kaikille avointa, mutta jäseniksi etsitään pääasiassa kulttuurin katveessa, syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia nuoria sekä niitä nuoria, joille ei ole kulttuurisista tai taloudellisista syistä mahdollista osallistua muuhun alueella tarjolla olevaan teatteritoimintaan. Satama on monikulttuurinen nuorten yhteisö, jonka toiminnalla pyritään myös yhdistämään erilaisia nuorten ryhmiä, eriyttämistä ja leimaamista välttämällä.

Ensi-iltoja Teatteri Satama tuottaa vuodessa kolmesta viiteen. Kevään 2009 aikaan ensi-iltansa saivat Laura Ruohosen ”*Saari kaukana täältä*”, sekä ”*Tämän taivaan alla*” - esitys jonka pohjalta luotiin englanninkielinen esitys Barcelonan nuorisoteatterifestivaaleille, jossa Teatteri Satama edusti Suomea. Näiden esitysten lisäksi ensi-iltansa sai nuorten käsikirjoittama ja esittämä radiokuunnelma ”*Aika monet hautajaiset*”.

Kaiken kaikkiaan Teatterin Sataman toiminnassa on ollut mukana noin 50 nuorta, joista noin viidesosa on maahanmuuttajia. Pääasiassa nuoret ovat Joensuusta ja Joensuun lähiympäristöistä, mutta syksyllä 2009 toimintaan on osallistunut nuoria myös Kiteeltä. Uusia nuoria toivotaan mukaan jatkuvasti. Teatteri Sataman toiminta on nuorille maksutonta, lukuun ottamatta leirejä, joiden osallistumismaksut ovat kuitenkin olleet verrattain edulliset.

Teatteri Sataman kokopäiväiset ohjaajat ovat Ulla Lehmusoksa ja Tero Sarkkinen, jotka ovat molemmat Turun taideakatemiasta valmistuneita Teatteri-ilmaisun ohjaajia. Ulla Lehmusoksa on koulutukseltaan myös sosiaalikasvattaja.

Teatteri Sataman toiminta on kulttuurista, mediapedagogista ja monikulttuurista nuorisotyötä. Ruotsalainen (2007,6) määrittelee kulttuurisen nuorisotyön toiminnaksi, jonka tehtävänä on vahvistaa nuoren ilmaisutaitoja ja luovaa osaamista. Kulttuurinen nuorisotyö on osallistumista tukevaa, omaehtoista, sekä nuoren oppimista edistävää toimintaa, jossa nuoret toimivat ensisijaisesti subjekteina. Kotilainen (2007,7) toteaa mediapedagogisen nuorisotyön tarkoittavan nuorten mediataitoja ja nuorten oman äänen kuuluviin saattamista. Tähän lähtökohtaan kiinnittyvät esimerkiksi nuorten vaikuttamiseen, itse tekemiseen ja osallistumiseen kannustavat verkkopalvelut, joissa nuoret toimivat aktiivisesti sisällön tuottajina, vaikuttajina ja kasvattavat mediavalmiuksiaan. Monikulttuurinen nuorisotyö tarkoittaa toimintaa, joka kohdistuu sekä niihin nuoriin, jotka ovat tulleet vasta maahan, mutta myös niihin, jotka ovat jo olleet kauemmin maassa. Monikulttuurinen nuorisotyö pyrkii tarjoamaan mahdollisuuksia valtaväestölle ja maahanmuuttajille

mahdollisuuden tutustua toisiinsa. Monikulttuurinen nuorisotyö on suvaitsevaisuuden edistämistä ja erilaisten nuorten tarpeiden huomioimista (Honkasalo & Souto 2007,10).

2.2 Teatteri Satamassa käytetyt menetelmät

Teatteri Satama on perustamisensa jälkeen tuonut ensi-iltaan kolme teatteriesitystä keväällä 2009: ”Tämän taivaan alla”, ”Saari kaukana täältä” ja radiokuunnelman ”Aika monet hautajaiset”. Näiden esitysten lisäksi Teatteri Satama on järjestänyt kaksi leiriä, joista toinen oli improvisaatioleiri ja toinen musiikkiteatterileiri. Teatteri Satama on myös käsikirjoittanut ja toteuttanut kahta työpajaa, ”Tyttötyöpajaa”, sekä koulukiusaamista käsittelevää ”Pikkujuttutyöpajaa”. Vuoden 2009 alussa Teatteri Satama ylläpiti teatterikoulua, joka oli avoin kaikille Joensuun seudun nuorille.

Teatteriesityksistä Laura Ruohosen käsikirjoittama ”*Saari Kaukana täältä*” edustaa perinteistä teatteria. Perinteisellä teatterilla tarkoitetaan tilannetta, jossa ohjaajalla on prosessin alussa lähtökohtanaan teksti, ja lopullinen esitys on ohjaajan tulkinta/analyysi siitä. Perinteisessä teatterissa tehdään ja pyritään nimenomaan valmiiseen teatteriesitykseen, joka onkin ja myös prosessin tärkein osa. Esitys on tehty yleisölle ja joidenkin tulkintojen mukaan prosessin merkitys itse tekijöille ei ole yhtä olennaista. Taide-esitys tai lopullinen esitys on ennemminkin itseisarvo tai väline tulkinnan luomiseen. (Korhonen 2008, 8.) Esityksiä ”*Saari kaukana täältä*” - näytelmässä oli kaiken kaikkiaan 11, ja katsojia näissä esityksissä oli yhteensä 450. Työryhmään kuului 12 nuorta näyttelijää ja yksi iäkkäämpi näyttelijä. Esityksen ohjasi Ulla Lehmusoksa.

”*Tämän taivaan alla*” oli puolestaan monikulttuurinen komedia, joka toteutettiin devising-menetelmää käyttäen. Devising merkitsee käsitteenä työstää ryhmälähtöisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esitys voi saada alkunsa monella eri tavalla: aiheesta, eri taiteen impulsseista, mielikuvista tai lehtiartikkeleista. Ryhmä itse päättää ja määrittelee, mihin suuntaan työskentelyä ohjataan. (Ventola 2005, 81) Prosessina ”*Tämän taivaan alla*” oli siis kaiken kaikkiaan nuoria osallistava. Näytelmää onkin kehitetty nuorekkaasta

ja raikkaasta näkökulmasta esimerkiksi rasismiin. ”*Tämän taivaan alla*” esitysprosessin aikana lähtökohtina nuorilla olivat muun muassa Pohjois-Karjalan museon näyttely ”*Karjalan koko kuva*”, kuvia evakoista ja Karjalasta Joensuuhun saapuneiden evakoiden haastattelu. Esityksiä ”*Tämän taivaan alla*” - näytelmästä oli neljä ja katsojia oli yhteensä 150. Esityksiä jatketaan syksyllä 2009 ja esityksestä on myös muokattu versio ”*Under this Wide Sky*”, jolla ryhmä nuoria edusti Suomea kansainvälisillä nuorisoteatterifestivaaleilla Barcelonassa, Espanjassa heinäkuussa 2009. Esityksen ohjasi Tero Sarkkinen.

Radiokuunnelma ”*Aika monet hautajaiset*” toteutettiin kevään 2009 aikana yhteistyössä paikallisradiokanava Oi FM:n kanssa. Kuunnelmaproduktio oli voimakkaasti osallistava, ja se olikin teatterinäkökulmasta devising-teatteria. Koska toteutin itse tämän nimenomaisen radioprojektin opintoihini kuuluvana sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävänä projektina, näkisin projektin ensisijaisesti mediakasvatuksena ja mediapedagogisena nuorisotyönä, vasta toiseksi radioteatterina. Tutkija Sirkku Kotilaisen (2007,7) mukaan mediapedagogisella nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten erilaisia ja eritasoisia mediataitoja ja nuorten oman äänen kuuluviin saattamista. Tähän lähtökohtaan liittyvät myös esimerkiksi nuorten vaikuttamiseen, osallistumiseen ja itse tekemiseen kannustavat verkkopalvelut, joissa nuoret toimivat itse aktiivisesti sisällön tuottajina, vaikuttajina ja kasvattavat mediavalmiuksiaan. Radioryhmäläiset toteuttivat kevään aikana myös radiohaastatteluita ja teatteriarvosteluja. Ryhmässä toimi kahdeksan nuorta ja ryhmää ohjasi Maisa Laakso.

Huhtikuussa 2009 Teatteri Sataman ja Joensuun kaupungin nuorisotoimen yhteistyössä järjestämän teatterileirin teeman oli improvisaatio. Käsite improvisaatio on ”yleisnimitys jollekin suunnittelemattomasti esitetylle.” (Vehkalahti 2006,145) Improvisoidessa sisältöjä, tunteita tai mielenliikkeitä ei rajoiteta, improssa myös katsojille voidaan tarjota mahdollisuus osallistua tarjoamalla ideoita näyttelijöille. Improvisaatiossa ihminen nähdään tosissaan leikkivänä lapsena, joka on avoin oppimaan ja valmis nauramaan itselleen (Ventola 2005, 83). Ohjaajina leirillä toimivat Ulla Lehmusoksa, Tero Sarkkinen sekä Hans Stigzelius ja Anna Ojanne Joensuun kaupunginteatterista.

Järjestyksessään toinen Teatteri Sataman leiri järjestettiin yhteistyössä Kontiolahden kulttuuripalveluiden kanssa kesäkuussa 2009. Leirin teemana oli musiikkiteatteri ja Höytiäinen, jonka pinnan tarkoituksellisesta laskusta tuli vuonna 2009 tuli kuluneeksi 150 vuotta. Leirin aikana nuoret valmistivat musiikkiteatteriesityksen, käsikirjoitukset kohtauksiin ja laulujen sanat tehtiin devising-menetelmällä. Kohtauksissa materiaalina olivat kansantarinat Höytiäisestä ja laulujen lyriikoissa erilaiset kuvat Höytiäisestä. Ohjaajina leirillä toimivat Tero Sarkkinen, Maria Sarkkinen ja Noora Kolunsarka.

Teatteri Sataman työpajoihin on tähän mennessä osallistunut yli 230 nuorta eripuolilla Pohjois-Karjalaa. Valtaosa näistä nuorista osallistui koulukiusaamista käsittelevään Pikkujuttu-työpajaan. Pikkujuttu on muodoltaan forum-teatteria. Forum-teatterilla tarkoitetaan teatteria, jossa pelinjohtajaa (henkilöä joka ohjaa esitystilannetta) kutsutaan Jokeriksi. Ensin Jokeri lämmittelee yleisön muutamilla kysymyksillä, tätä seuraa itse esitys. Esityksen jälkeen Jokeri tiedustelee, tunnistivatko katsojat esityksessä olleita tilanteita. Jokerin on myös mahdollista johdatella tilannetta roolihenkilöiden tai tilanteiden analysointiin. Tämän jälkeen esitys käydään uudestaan läpi ja katsojilla on mahdollisuus keskeyttää tilanteet koska vain ja tulla itse jonkin näyttelijän tilalle ratkaistakseen tilanteen paremmin. Myös täysin uusien kohtauksien tekeminen on mahdollista. (Ventola & Renlund 2005,69.)

Tyttötyöpajassa puolestaan käytetään hyväksi soveltavan draaman työtapoja. Osallistavassa teatterissa osallistujat ovat sekä konkreettisia toimijoita että kokijoita. Soveltavassa teatterissa valmista tekstiä ei usein ole ollenkaan, vaan esityksen rakenne tai dramaturgia muodostuu prosessin aikana ryhmän keskuudessa. (Korhonen 2008, 8-9.)

Teatterikoulu tarjosi säännöllistä toimintaa nuorille alkutalvella 2009. Teatterikoulussa nuorille tarjottiin monipuolista teatteri-ilmaisun opetusta, esimerkiksi roolinrakennusta, tanssia ja näyttämötaistelua. Teatterikoulussa opettajina vierailivat eri teatterialan ammattilaiset. Teatterikoulun osallistujamäärät vaihtelivat kymmenestä neljäänkymmeneen.

Kaiken kaikkiaan Teatteri Sataman käyttää monia eri teatterin menetelmiä, mutta useimmissa produktioissa on käytetty sekaisin ainakin jossain määrin useita edellä esiteltyjä teatterin tekemisen menetelmiä.

3 TEATTERI SOSIAALISEN VAHVISTAMISEN VÄLINEENÄ

Seuraavassa kappaleessa 2.1 käsittelen sosiaalista vahvistamista ja sitä mitä se tarkoittaa. Sosiaalinen vahvistaminen liittyy kaikkeen nuorten kanssa tehtävään työhön, myös teatteriin. Kappaleessa 2.2. kartoitan sitä, mitä hyötyä teatteriharrastuksesta nähdään olevan yksilölle teorian valossa. Olen jakanut aihetta kolmeen eri alaluokkaan, jotka ovat osallisuus ja yhteisöllisyys teatterissa, heittäytyminen ja itsetunto sekä uusien taitojen oppiminen teatterissa.

3.1 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen on käsitteenä varsin uusi. Vuonna 2006 uudistetun nuorisolain mukaan se tarkoittaa *”kohdennettua toimintaa, joka keskittyy syrjäytymisen riskiryhmässä oleviin nuoriin. Sosiaalisella vahvistamisella korvataan syrjäytymisen ja syrjäytymisen ehkäisyn käsitteet. Sosiaalinen vahvistaminen ei ole syrjäytymisen ehkäisyn tapaan käsitteellisesti leimaava, vaan kyseessä on prosessi, jossa parannetaan asteittain nuoren elämäntilannetta ja -hallintaa. Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on nuoren saaminen yhteisölliseen toimintaan aktiiviseksi kansalaiseksi.”* (Nuorisolaki 72/2006.)

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vuonna 2005 julkaisemassa Nuorisostrategiassa sosiaalinen vahvistamisella tarkoitetaan yhteiskunnan resurssien kohdentamista nuorten eritasoisten sosiaalisten riskien ennaltaehkäisemiseen ja poistamiseen. Vaikka monet nuoret voivatkin hyvin, ennaltaehkäisevien sosiaalisen vahvistamisen toimenpiteiden tulee koskettaa tavalla tai toisella kaikkia nuoria. Ongelmia kasaantuu helposti pienehköön syrjäytymisvaarassa olevaan riskiryhmään, jonka jäsenten yhteiskuntaan

integroituminen ja oma elämänhallinta kaipaavat erityistä tukea. Yhteiskunnan toiminnasta syrjään jäämisen riskit ovat suurimmillaan erilaisissa elämän taitekohdissa. Nuorten kohdalla tällaisia ovat muun muassa koulun tai opiskelun päättäminen ja työelämään siirtyminen sekä itsenäistyminen vanhemmista, muuttaminen omaan kotiin. Itsenäiseen elämään siirtyminen edellyttää nuorille sopivia asumis- ja toimintamuotoja, joilla nuoret saavat tilaisuuden järjestää elämänsä turvallisesti. Sosiaalisen vahvistamisen tulisi olla luonteeltaan monihallinnollista ja eri tahojen yhteistyöhön perustuvaa, keskeisiä toimia ovat nuorten työmarkkinoille pääsyn edistäminen, koulutus- ja työuran tukeminen, vapaa-ajan toiminnot sekä erilaiset perhe- ja vertaistukimuodot. (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2005,28.) Pohjois-Karjalan nuorisostrategiassa sosiaalista vahvistamista koskevaksi tavoitteeksi asetetaan seuraavaa: ”Nuorilla on tasapainoinen ja turvallinen kasvuympäristö, vahva sosiaalinen identiteetti ja kantava sosiaalinen verkosto. Nuorilla on halua ja mahdollisuuksia vaikuttaa omiin elinoloihinsa sekä riittävästi mielekästä ja motivoivaa tekemistä. Olosuhteet kasvamiseen kohti vastuullista aikuisuutta ovat maakunnassa nuorille suotuisat”. (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2005,28.)

Nuorisotutkimusseura on julkaissut vuonna 2009 Leena Suurpään toimittaman selvityksen ”Nuoria koskeva syrjäytymistieto. Avauksia tietämisen politiikkaan”. Kyseisen raportin mukaan syrjäytyminen on kiistanalainen – moniarvoinen, tulkinnanvarainen ja normatiivinen – käsite, johon liittyy paitsi hallinnollisia ja empiirisiä, myös metodologisia ja eettisiä haasteita. Syrjäytymisen, syrjinnän ja syrjään jäämisen määrittely ei voi perustua vain tilastoihin ja näkyviin tuloksiin, vaan se on aina myös kulttuurinen arvokysymys: mitä arvotamme tärkeäksi ja miksi näin teemme? Syrjäytymisestä puhuttaessa on muistettava myös pohtia, milloin syrjäytymisvaara muodostuu yhteiskuntapoliittiseksi ongelmaksi ja mistä lasten ja nuorten oletetaan tällöin syrjäytyvän: yhteiskunnan tiedonkeruujärjestelmistä vai yhteiskunnasta; palvelujärjestelmästä vai arkisista sosiaalisista yhteisöistä; koetusta hyvästä elämästä vai objektiivisin mittarein osoitetusta hyvinvoinnista? Entä miten toimenpiteiden onnistumista mitataan: käynneillä, kestolla, euroilla; subjektiivisilla kokemuksilla; asiakaspalautekyselyillä; asiassa osallisten toimijoiden välisen dialogin avulla?

Nuorisobarometri (2007) osoittaa, että nuorten kokemuksissa syrjäytyminen palautuu juuri sille harmaalle arjen vyöhykkeelle, jonka tiedonpoliittiset tilastot ja indikaattorit heikoimmin tavoittavat: ystävyysuhteiden ja muiden merkityksellisten sosiaalisten siteiden puuttumiseen – yhteenkuulumisen koettuihin ongelmiin. (Suurpää 2009,4–5.)

Tänä päivänä syrjäytyminen tulisi nähdä yhä enemmän prosessina ja elämänsäkulussa määrittävänä asiana. Sen juuret voivat periaatteessa olla missä ikävaiheessa tahansa: haasteita kohdataan kaikissa ikävaiheissa ja niistä selviytyminen voi olla vaikeaa kenelle tahansa. Erilaisten kriittisten ja sensitiivisten kausien hahmottamiseen tulisi kiinnittää jatkossa yhä enemmän huomiota; erilaisten riskitekijöiden vaikutus voi olla erilainen riippuen siitä, missä ikävaiheessa ne on koettu. Ylipäänsä syrjäytymisen tutkimuksessa eri tekijöiden välisiin yhteyksiin sekä syinä että seurauksina ja niiden raportoimiseen voisi kiinnittää enemmän huomiota. (Suurpää 2009, 57.)

Käsitteenä syrjäytyminen on siis yhtä moniselitteinen kuin siihen johtavat syytkin. Samoin on syrjäytymisen tutkiminenkin. Sitran raportissa ”Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma” syrjäytymisestä sanotaan seuraavaa: ”Suomessa syrjäytymistä on tutkittu paljon. Syrjäytyminen on moniulotteinen ilmiö, ja mitään yksiselitteistä selitystekijää sille ei voida osoittaa. Tämä on heijastunut alan tutkimusperinteeseen, jossa syrjäytymistä ja huono-osaisuutta on lähestytty monesta eri näkökulmasta. Lähestymistavat voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään. Yksilölähtöisessä lähestymistavassa on korostettu syrjäytymisen prosessiluonnetta, jossa hyvin erityyppiset tekijät - alkaen kodin kasvuolosuhteista ulottuen psykososiaalisiin tekijöihin – muodostavat epäedullisen ja pahimmillaan syrjäytymiseen johtavan kehityskulun. Makrotason tarkastelunäkökulmassa puolestaan korostuvat rakenteelliset tekijät, kuten sosioekonominen tausta, koulutusvalinnat, työllisyystilanne sekä alueellisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutukset.” (Karppinen, Keltikangas-Järvinen & Savioja 2007, 117.)

3.2. Teatterin merkitys yksilölle

Sosiaalinen vahvistaminen on yksilön tukemista monella eritavalla ja monessa eri ikävaiheessa, teatteri tukee yksilöä. Teatterin merkitys yksilölle on aihe, jota on sivuttu monenlaisissa teoksissa. Seuraavissa kappaleissa käsittelen teatteria ja sen merkitystä erityisesti nuorelle. Ensimmäisessä kappaleessa esittelen teatterin merkitystä osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Toisessa kappaleessa kartoitan sitä mitä alan asiantuntijat ovat sanoneet teatterista ja heittäytymisestä, luovuudesta ja itsetunnosta. Viimeisenä käsittelen sitä, millainen merkitys teatterilla on, tai millaisen ympäristön se parhaimmillaan luo uusien taitojen oppimiselle.

3.2.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys teatterissa

Teatterin merkitys yksilölle on toisaalta yksilöllinen, toisaalta sosiaalinen. Teatteri synnyttää osallistumisen prosesseja aivan erityisellä tavalla. Teatteri tuottaa jaettua kiintymystä ja iloa, kasvattaa persoonallista vastuuta, auttaa tuottamaan ja ymmärtämään ideoita sekä asettamaan niitä vastakkain. Teatterin tekeminen perustuu vahvasti uskoon, että kaikilla on ihmisillä on kykyä ilmaisuun. Siten teatteri myös integroi luovuutta, osallistumista ja kasvatuksellisuutta. Teatterityö on samanaikaisesti kriittistä ja vapauttavaa. Teatteri yhdistyy ihmisten jokapäiväiseen elämään ja sen avulla on mahdollista etäännyä konkreettisesta arkipäivästä katsomaan ikään kuin ulkoapäin tätä samaa arkipäivän todellisuutta (Kurki 2000,140–141.)

Perinteisessä teatterissa, valmiine käsikirjoituksineen, tähdätään valmiiseen teatteriesitykseen, ja tämä tarkoittaa usein myös, sitä, että näyttelijät tekevät työtään perinteisesti ja jossakin vaiheessa näytelmäprosessia näyttelijän on rakennettava rooliaan itsenäisesti. Näyttelemisen on tietyssä mielessä yksinäistä, ohjaaja auttaa ja ohjaa, mutta itse näyttelijä näyttelee aina loppupelissä itse roolinsa. Kukin näyttelijä tuntee roolihahmonsa parhaiten. Näyttelemisen onni piilee siinä, että kukin näyttelijä on lopussa yhdessä: kaikki roolihahmot yhdessä lavalla.

Annukka Häkämies (2005,154) sanoo artikkelissaan ”Tunteet - portti arvomaailmaamme draamatyöskentelyssä” teatterin vaikuttavan kokonaisvaltaisesti, jolloin työskentelyssä myös tunteilla on tilaa. Ihmistä voidaan koskettaa taiteessa monin keinoin. Ehkäpä juuri siksi draamatyöskentelyllä on ”tilaus” nykyajassa. Häkämiehen mukaan draama on osallisuuden paikka. Nykyisen yksilökeskeisen elämäntavan vastapainoksi meillä ihmisillä on yhteyden nälkä. Me haluamme olla osallisia, kokea yhdessä ja jakaa yhdessä kokemusten merkitykset. Jokaiselle ryhmälle muodostuu aina perustehtävänsä oheen ryhmän koheesiota säätelevä, psykologinen merkitys, jota kutsutaan ryhmän tunnetehäväksi.

Valmiin teatteriesityksen eteen vaivaa ovat nähneet kaikki produktiossa mukana olevat. Harrastelijateattereissa on tavallista jakaa teatteriryhmäläiset pienryhmiin vastaamaan niin markkinoinnista, puvustuksesta kuin lavastuksestakin. Esitys on tehty yhdessä ja myös onnistumiskokemukset jaetaan. Teatteri tarjoaa ihmiselle paikan opetella uusia asioita yhdessä. Kunkin on otettava vastuuta, teatterissa ollaan riippuvaisia toisista, niin positiivisessa kuin negatiivisessakin mielessä.

Sataman mukaan teatterityön yhteisöllisyys voi opettaa meille merkittäviä asioita elämästä, kuten esimerkiksi vastuunottoa. Taide on väline toivon herättämiseen ja ylläpitämiseen. Toivo kasvattaa tulevaisuudelle siivet ja kantaa harmaiden päivien yli. Toivo on tärkeää. Uskomme, että teatteritaide on yksi keino jäsentää ympäröivää todellisuutta. Draaman tarinat peilaavat ihmisen toimintaa ja tukevat näin itseymmärryksen kasvua. Soveltavan draaman ytimessä on tavoite tutkia ihmisyyteen liittyviä kysymyksiä ja ilmiöitä. Myös perinteisissä teatteriprojekteissa nuori saa ja joutuu pohtimaan syitä roolihahmojen käytökseen ja tapahtumien syy-seuraus-suhteisiin. Teatteri on luonteeltaan vuorovaikutteinen taidemuoto, joka tarjoaa mahdollisuuden kehittää persoonallista itseilmaisua ja vuorovaikutustaitoja, jotka kantavat läpi elämän. Tavoitteemme on tukea nuoren identiteetin kehittymistä ja itsetuntemusta (Teatteri Satama 2008.)

3.2.2. Heittäytyminen ja itsetunto

Hyvä näyttelijä uskaltaa heittäytyä ja olla näyttämöllä hetkittäin niin kutsutusti tyhjän päällä. Näyttelijän on produktion aikana uskallettava mennä eteenpäin silmät sidottuna. Ohjaaja tietää mihin suuntaan olla menossa, mutta näyttelijän on vain luotettava siihen, että jossakin vaiheessa ohjaajan käsissä olevat langat ja haivenet muodostavat valmiin esityksen. Monesti näyttelijä vasta monien kymmenien harjoitusten jälkeen ja ensi-illan lähestyessä näkee mitä ohjaaja tarkoitti jollain ohjauksella ja haki jollain tietyllä harjoituksella. Lavalla heittäytyminen voi auttaa uskaltamaan myös arjessa. Roolihahmona voi kokeilla kaikenlaista turvallisesti. Roolihahmo tekee kaikkea tyhmää, mutta itse näyttelijä ei. Näyttelijän tehtävä on heittäytyä.

Jari Sinkkonen (2008,28) kirjoittaa teoksessa ”Nuoret ja taide-ilolla innolla ja uhmalla” nuorten purkavan kehittymisen riemuaan ja eksistentiaalista ahdistusta päiväkirjoihin, runoihin, rap-teksteihin, bändisoittoineen, kuvien tekemiseen, roolipeleihin ja näyttelemiseen. Hänen mukaansa pääasia on että nuorella on oma alueensa, intiimi mielen puutarhansa, jota hän voi viljellä yhtä aikaa muilta salassa ja yhteydessä toisiinsa. Luovissa mielikuvissaan nuori voi olla Sinkkosen mukaan villi ja kesyttämätön, raivokaskin, tai hän voi potea kaipausta, jolle ei löydy nimeä. Rikas mielikuvien maailma on yksi keskeinen mielenterveyden alue, ja jos mielikuvat ovat eläviä, ei nuoren tarvitse käyttäytyä väkivaltaisesti toisia kohtaan silloinkaan, kun paine on suurimmillaan.

Häkämies (2005,154–155) kirjoittaa draamatyöskentelyn antavan ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella itseään, toisia ja maailmaa useista näkökulmista. Monikulttuurisessa maailmassa draamatyöskentely aukaisee kohtaamisen sielläkin, missä sosiokulttuurinen tilanne on aivan toinen kuin omassa kulttuurissamme. Eläytyvä ymmärrys merkitsee toiseuden autonomian hyväksymistä, se on ennemminkin kohtaamista kuin ymmärtämistä. Todellinen kohtaaminen mahdollistaa vallasta vapaan dialogisuhteen. Draamassa eläytyminen auttaa ymmärtämään erillisyyttä ja mahdollistaa oman ainutlaatuisuuden ja autonomian tajuamisen.

Roolityöskentely tarjoaa näyttelijälle mahdollisuuden mennä erilaisten ihmisten nahkoihin. Jokainen näyttelijä tuo rooleihinsa jotain itsestään ja tämä onkin syy siihen, miksi näyttelijä oppii aina jotain uutta itsestään: itseään joutuu ja saa peilata uudelleen ja uudelleen eri roolihahmojen kautta.

Näyttelijä Riitta Uimonen sanoo Pamela Tolan teoksessa ”Miksi näyttelen” näyttelemisen olevan usein pelottavaa, mutta se tunne kun voittaa itsensä ja uskaltaa heittäytyä on hänen sanojensa mukaan todella palkitseva. (Tola 2007,138). Teatteri-ilmaisun ohjaaja Nina Stenius (1999,13) kirjoittaa Uimosenkin kuvailemasta uskaltamisen palkitsevuudesta seuraavasti *”Jokainen tuntee suorittaneensa osansa koko ryhmän yhteisestä tehtävästä. Joku on ehkä roolihahmonsa turvin ylittänyt tavalliset rajansa ja saa osakseen aivan uutta kunnioitusta. Joka tapauksessa jokainen tuntee saattaneensa itsensä näkyviin - mutta terveellä tavalla, ilman yksipuolista itsetehostusta. Itsetunnon vahvistuminen on keskeisimpiä asioita mitä teatteritoiminta tuo mukanaan.”*

3.2.3 Uusien taitojen oppiminen teatterissa

Teoksessa ”Nuoren aika” kirjoitetaan, että nuoret oppivat vapaa-aikanaan monenlaisia harrastuksiin liittyviä taitoja ja tekniikoita. Sosiaaliset keskustelu- ja vuorovaikutustaidot, itsenäistyminen ja oman elämän hallinnan kehittyminen, toisten ohjaamisen harjoittelu ja ryhmässä toimiminen ovat aiheita, joita nuoret itse tuovat esille harrastusten merkitystä kysyttäessä. Nuorten mukaan tärkeitä aiheita ovat myös esiintymisvarmuuden kehittyminen, kuntoilu ja rentoutuminen, sekä ajankäytön organisointi. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003,205–206.)

Samana teoksen mukaan teatteri-ilmaisun avulla nuorella on mahdollisuus harjoitella monenlaisia taitoja: nuori oppii näyttelemisen ja ilmaisuharjoitusten kautta havaitsemaan ja tulkitsemaan ihmisten välistä viestintää. Samalla opitaan myös hallitsemaan ja tulkitsemaan omaa ja muiden sanatonta viestintää. Näyttelemisen avulla opitaan löytämään uusia puolia itsestään, jota kautta omana itsenä uskalletaan olla paremmin samalla kun itsetunto kehittyy. Yhdessä tekemisen kautta nuori ”voi kokea kuuluvansa johonkin ryhmään, jolla

on todellisia tavoitteita ja halua toimia yhdessä niiden saavuttamiseksi” (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 213–215).

Teatteri Sataman ideologia ja tehtävä toistavat ja korostavat samoja taitoja ja ominaisuuksia kuin esimerkiksi Häkämies ja Stenius. Teatteri Sataman itsensä määrittelemä *”tehtävä on luoda nuorille turvalliset ja inspiroivat puitteet ilmaista itseään teatteritaiteen keinoin ja antaa eväitä kohti aikuisuutta yhteisöllisen taideharrastuksen parissa. Käytännössä tämä tarkoittaa mielekäästä, sopivan vastuullista ja säännöllistä teatterityöskentelyä ammattilaisten ohjauksessa.”* (Teatteri Satama 2008.)

4. TUTKIMUSEN METODOLOGISET RATKAISUT

Seuraavissa kappaleissa esittelen tämän opinnäytetyön tekemisen vaiheita. Ensimmäisessä kappaleessa, 3.1., kerron kuinka päädyin juuri tähän aiheeseen. Kappaleessa 3.2 esittelen tutkimusongelman ja kappaleessa 3.3 tutkimuksen kohderyhmän. Kappaleessa 3.4. ja sen alaluvuissa 3.4.1 ja 3.4.2 kerron tutkimusmenetelmistä ja aineiston keruusta. Kappale 3.5 kertoo siitä kuinka saatua aineistoa on analysoitu, ja viimeinen kappale 3.6. kartoittaa työn eettisyyttä ja luotettavuutta.

4.1 Huoltajien näkemykset tutkimuskohteena

Vasta reilun vuoden ikäiselle ja toimintansa alkuvaiheessa olevalle Teatteri Satamalle olisi ensiarvoisen tärkeää saada palautetta toiminnastaan. Palautetta nuorilta, eli itse kohderyhmältä saadaan pitkin teatteriesitykseen tähtäävää projektia. Nuoret täyttävät myös sekä prosessin alku-, että loppuvaiheessa kyselyn, joista saatuja tuloksia tutkitaan Nuorisotutkimusseuran ”Nuoret taiteen tekijöinä. Myrsky-hanke tukena nuorten elämässä”- tutkimuksessa. Tutkimuksesta vastaa Sirkku Kotilainen. Palautetta nuorilta saadaan myös näytelmien tekemisen ohessa. Teatterin tekeminen yhdessä on muodoltaan hyvinkin reflektioivaa ja etenkin produktioissa, jotka ovat osallistavia, palautetta saadaan ja annetaan puolin toisin joka harjoituksissa.

Nuorten omia kokemuksia ja näkemyksiä teatteriharrastuksen merkityksestä sosiaalisessa vahvistamisessa Teatteri Satamassa siis saadaan sekä suullisesti, että kirjallisesti, mutta projektin välillisen kohderyhmän edustajien, vanhempien ja huoltajien kokemukset ja -näkemykset jäävät vaille kartoittamista. Teatteri Sataman toiminnan ajan vanhemmilta on saatu palautetta suullisesti, mutta jatkoa ajatellen olisi hyödyllistä sekä nuorille ja vanhemmille että Teatteri Satamalaisille, mikäli toiminnan onnistumisesta ja epäonnistumisista olisi kokemuksia myös vanhemmilta. Näitä saatuja palautteita on mahdollista käyttää apuna Teatteri Sataman kehittämisessä sekä toiminta- ja hankesuunnitelmissa. Tutkimukseni tavoite on siis saada selville huoltajien kokemuksia ja näkemyksiä Teatteri Satamasta nuorten sosiaalisena vahvistajana. Tutkimusongelman olen määritellyt seuraavasti:

1. Millaisia kokemuksia ja näkemyksiä huoltajilla on Teatteri Sataman merkityksestä nuorten sosiaalisena vahvistajana?
2. Onko nuorena ilmennyt muutoksia Teatteri Sataman toiminnassa mukana olon aikana?

Olen rajannut tutkimusongelman näihin kysymyksiin, sillä välittömän kohderyhmän kokemuksia kartoitetaan jo aiemmin mainitussa Nuorisotutkimusseuran tutkimuksessa, joten määrittelemilläni kysymyksillä saadaan taasen selville huoltajien mielteitä Teatteri Satamasta nuorten sosiaalisena vahvistajana

Tutkimuksen perusjoukko muodostuu Teatteri Sataman toiminnassa keväällä 2009 mukana olleiden nuorten huoltajista ja edustajista. Näyte muodostui niistä huoltajista, joiden huollettava osallistui joko Teatteri Sataman ja Kontiolahden kulttuuripalveluiden yhteistyössä järjestämälle Artes 09-leirille tai Teatteri Sataman Barcelonan esiintymismatkaan. Artes 09-leiri oli avoin kaikille Pohjois-Karjalan alueen nuorille, joten tutkimukseen osallistuivat vain ne huoltajat, joiden huollettava on ollut mukana Teatteri Sataman toiminnassa jo aiemmin keväällä 2009. Alun perin tarkoitus oli, että näyte otettaisiin vain Artes 09 leiriläisten huoltajista, mutta koska leirille osallistui vain viisi nuorta, jotka

olivat olleet jo aiemmin mukana Sataman toiminnassa, päätin laajentaa näytettä koskemaan myös niitä huoltajia, joiden huollettava osallistui Sataman Barcelonan esiintymismatkaan. Toivomuksen näytteen laajentamiseen esitti myös Teatteri Sataman toinen työntekijä Ulla Lehmusoksa, joka toivoi tutkimukseen osallistuvan myös maahanmuuttajien huoltajia.

Leirille osallistui yhteensä 17 nuorta, joista viisi oli ollut mukana Sataman toiminnassa enemmän tai vähemmän aktiivisesti keväällä 2009. Kaikkien näiden nuorten huoltajat osallistuivat tähän tutkimukseen. Barcelonan esiintymismatkaan puolestaan osallistui yhteensä seitsemän nuorta, joista kukin oli osallistunut Teatteri Sataman toimintaan kevään 2009 aikana. Näiden nuorten huoltajista tutkimukseen osallistui neljä henkilöä. Yksi matkalla ollut nuori on itsehuoltaja, eli hänellä ei ole huoltajaa tai edustajaa Suomessa. Yksi huoltaja ei halunnut osallistua tutkimukseen, ja yksi edustaja ei lukuisista yhteydenottoyrityksistä huolimatta vastannut soittopyyntöihin.

4.2 Aineiston hankinta

Opinnäytetyöni on luonteeltaan laadullinen kuvaileva tutkimus. Kuvailevalle tutkimukselle on ominaista, että sen kautta esitetään tarkkoja kuvauksia ja dokumentoidaan jotain keskeisiä ja kiinnostavia piirteitä tutkittavasta ilmiöstä, kuten tässä tapauksessa huoltajien kokemuksista ja näkemyksistä Teatteri Sataman vaikutuksesta nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 135). Tässä tutkimuksessa kuvailun kohteena ovat nuorten elämässä mahdollisesti tapahtuneet muutokset psyykkisessä, fyysisessä ja sosiaalisessa hyvinvoinnissa huoltajien näkökulmasta.

Valitsin pääasialliseksi aineistonkeruumenelmäksi haastattelun, sillä haastattelu menetelmänä antaa mahdollisuuden tarkentaa ja tehdä lisäkysymyksiä tarvittaessa itse haastattelutilanteessa. Haastattelun ohessa minulla oli myös mahdollista kertoa Teatteri Sataman tulevista produktioista, ja vastata myös huoltajien kysymyksiin. Tämän uskon edesauttaneen myös palautteiden antamista ja toiveiden esittämistä.

Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna, jolla tarkoitetaan sitä, että haastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 203.)

Teemahaastattelu kohdennetaan henkilöiden subjektiivisten kokemusten löytämiseen (Hirsjärvi 2000, 47). Tässä tutkimuksessa pyrin selvittämään, millaisia kokemuksia huoltajilla on Teatteri Satamasta ja sen merkityksestä sosiaalisessa vahvistamisessa. Jokainen haastattelu pohjautui tekemääni haastattelurunkoon, jota tarpeen vaatiessa muokkasin itse haastattelun aikana. Tällä varmistin sen, että mikäli haastattelutilanteessa haastateltava tahtoi kertoa jotain kysymysten ohi, se oli mahdollista, kuten myös tarkentavien kysymysten teko. Osittain haastattelu oli valmisteltu, joten siinä voidaan sanoa olleen myös puolistrukturoidun haastattelun piirteitä (Eskola, Suoranta 1998, 87). Teemoja, joiden ympärille haastattelut rakentuivat, olivat nuorten psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi ja niissä mahdollisesti tapahtuneet muutokset.

Kahdella huoltajalla ei ollut mahdollisuutta osallistua tutkimukseen haastattelun muodossa, joten tarjosin heille mahdollisuuden osallistua tutkimukseen sähköpostitse tehtävän kyselyn muodossa. Toteuttamassani kyselyssä oli joitain piirteitä informoidusta kyselystä. Informoidulla kyselyllä tarkoitetaan sitä, että tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti. Jakaessaan lomakkeet tutkija samalla kertoo tutkimuksen tarkoituksesta, selostaa kyselyä ja vastaa mahdollisiin kysymyksiin (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007: 191,192.) En itse jakanut kyselyitä henkilökohtaisesti, mutta tapasin molemmat kyselyyn vastaavat huoltajat ennen kuin he vastasivat kyselyyn. Tämän tapaamisen yhteydessä kerroin tutkimuksestani ja vastasin mahdollisiin kysymyksiin. Kyselykaavakkeessa monivalintakysymyksiä oli kaksi. Monivalintakysymys tarkoittaa kysymyksenasettelua, jossa kyselyn laatija on antanut vastausvaihtoehtoja, esimerkiksi sukupuolen kysyminen voidaan tehdä monivalintakysymyksen muodossa, kuten itse tein tutkimuksessani. (emt: 194.) Loput kyselyn kysymykset olivat muodoltaan avoimia kysymyksiä eli

kysymyksen jälkeen ei ollut vaihtoehtoja, ainoastaan tilaa vastaukselle (emt: 193). Ks. liite 2.

Testasin ennen varsinaisia haastatteluja haastattelukysymyksiäni ja siksi toteutinkin pilottihaastattelun yhden Teatteri Sataman toiminnassa mukana olleen nuoren huoltajan kanssa. Kyseinen nuori oli ollut mukana Barcelonassa esiintymässä, mutta pilottihaastattelua toteutettaessa ei vielä ollut tietoa siitä, että Artes 09-leirille ei osallistuisi riittävästi nuoria. Pilottikyselystä saatu palaute oli myönteistä, ja haastateltava koki kysymykset mielekkäiksi. Haastattelurunkoa ei ollut tarvetta muuttaa.

Pilottihaastattelun jälkeen otin yhteyttä vanhempiin puhelimitse ja kerroin tutkimuksesta. Alkuperäinen tavoitteeni oli toteuttaa mahdollisimman moni haastattelu Artes 09-leirin päätteeksi esitettävän teatteriesityksen yhteydessä. Esitys oli avoin kaikille vanhemmille ja ystäville. Loppujen lopuksi toteutin vain yhden haastattelun tuolloin. Loput haastattelut toteutin kesä- ja heinäkuun 2009 aikana Joensuussa, neljä näistä haastatteluista toteutettiin Teatteri Sataman toimistolla, yksi haastattelu toteutettiin Joensuun seutukirjastolla Opinpesä nimisessä vapaasti käytössä olevassa tilassa, ja yksi toteutettiin haastateltavan kotona. En kokenut haastattelupaikalla olevan suurta merkitystä, joten annoin kullekin haastateltavalle itselleen mahdollisuuden valita haastattelupaikan.

Eräs maahanmuuttajanuori, joka osallistui Barcelonan esiintymismatkaan, oli ollut Suomessa vasta alle vuoden ja hän ehdotti, että hänen edustajansa sijaan haastattelin hänen opettajaansa. *”Pakolaislapselle tai oleskelulupaa tai turvapaikkaa hakevalle lapselle, joka on Suomessa vailla huoltajaa tai muuta laillista edustajaa, voidaan määrätä edustaja. Edustaja käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöä ja varallisuutta koskevissa asioissa, määrää lapsen asumisesta sekä hoitaa lapsen varallisuutta...Edustajan tehtäviin ei kuulu huolehtia lapsen välittömästä päivittäisestä hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta.”* (Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999). Kyseinen nuori koki, ettei edustaja tunne häntä lainkaan, nuoren omien sanojen mukaan

hän on enemmän tekemisissä opettajansa kanssa. Nuori pyysi, että haastattelisin opettajaa ennemmin kuin virallista huoltajaa, edustajaa.

Haastattelutilanteen aluksi kerroin tutkimuksestani ja siihen johtaneista syistä. Miltei jokaisessa haastattelutilanteessa kerroin myös Humanistisesta ammattikorkeakoulusta ja kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmasta, sillä yhteisöpedagogi eikä Humak kumpikaan ollut tuttu haastateltaville. Haastattelu, kuten myös kysely, alkoi helpommilla kysymyksillä iästä ja sukupuolesta päättyen nuoren aiempiin harrastuksiin. Tätä seurasivat kysymykset nuoren sosiaalisesta hyvinvoinnista, jota käsiteltiin esimerkiksi ihmissuhdetaitoihin ja niissä mahdollisesti tapahtuneisiin muutoksiin liittyvin kysymyksin. Seuraava teema käsitteli fyysistä hyvinvointia ja viimeisenä varsinaisena teemana käsiteltiin nuoren psyykkistä hyvinvointia, lähinnä arvomaailman ja mielenterveyden kautta. Haastattelun lopussa huoltajilla oli tilaisuus kertoa, millaista toimintaa he toivoisivat Teatteri Sataman tarjoavan nuorille ja millaisesta toiminnasta olisi hyötyä juuri heidän huollettavalleen.

Käsitteistä suurinta ongelmaa tuotti ”sosiaalinen vahvistaminen”. Saatekirjeessä sosiaalinen vahvistaminen on määritelty samoin kuin se on määritelty Nuorisolaissa (2006/72). Mielestäni haastattelutilanteessa oli tarpeellista korostaa, ettei sosiaalisen vahvistamisen käsitteellä tässä yhteydessä tahdota leimata nuorta syrjäytyneeksi tai edes syrjäytymisriskiryhmään kuuluvaksi. Näin parhaaksi korostaa että sen tarkoituksena on parantaa ”asteittain nuoren elämäntilannetta ja – hallintaa. Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on nuoren saaminen yhteisölliseen toimintaan aktiiviseksi kansalaiseksi.” (Nuorisolaki 72/2006.)

4.3 Aineiston analysointi

Eskola ja Suoranta (1998,62) kirjoittavat, että tutkimuksen aineiston on mahdollista muodostaa käsitteellisiä rakenteita, mutta ennen kaikkea sen avulla muodostetaan ymmärrystä tutkittavaan ilmiöön. Eskolan ja Suorannan mukaan yleistävyyttä parantaa esimerkiksi se, että tutkimusta voidaan verrata toisiin tutkimuksiin (Eskola & Suoranta 1998, 66). Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei

ole saada yleistettäviä tuloksia, tavoitteena on saada näytteeseen valikoituneiden huoltajien kokemuksia ja näkemyksiä selville.

Kun olin saanut kaiken aineiston luettua useampaan kertaan ja litteroituani sen, eli kirjoitettua puhtaaksi juuri sellaisenaan, jaottelin aineistoa pätkiin teemojen mukaan. Teemat, joihin vastauksia ja huoltajien huomioita jaoin, ovat nuoren psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Kun vastaukset oli jaoteltu näihin edellä mainittuihin teemoihin, teemoittelin vielä erikseen ryhmiin kunkin teeman sisällä esiintyneet huomiot.

Teemoittellulla tarkoitetaan aineistonkäsittelyä, jossa vertaillaan tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Tällöin aineistosta voidaan ottaa esiin keskeiset aiheet ja esittää niitä yhdessä. (Eskola, Suoranta 1998, 175–176.) Tarkastellessani teemoiteltua aineistoa, olennaista oli löytää yhtäläisyyksiä haastateltavien kokemuksissa ja näkemyksissä, mutta myös eroja. Näiden yhtäläisyyksien ja erojen kautta minun oli mahdollista kuvata huoltajien kokemuksia ja näkemyksiä Teatteri Satamasta.

4.4 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettiset kysymykset

”Johdatus laadulliseen tutkimukseen” (Eskola & Suoranta 1998) teoksessa mainitaan, että tutkimuksen eettisten kysymysten kannalta on tärkeää, että tutkimukselle on saatu lupa. Saman teoksen mukaan on tärkeää, että tutkittaville on kerrottu riittävästi tutkimuksen sisällöstä ja luoteesta sekä siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Tutkimuksessani tutkittaville, eli huoltajille ja edustajille on kerrottu laajasti tutkimuksen tarkoituksesta, mutta myös esimerkiksi koulutuksestani ja Satamasta ylipäätään. Teoksen mukaan tietoja, jotka koskevat kerättyä aineistoa, tulee käsitellä anonyymisti eli nimettömästi ja luottamuksellisesti. Tämän tarkoitus on, ettei ketään tutkimukseen osallistunutta voida tunnistaa tekstistä, eikä tutkimuksesta koidu haittaa tutkittaville missään vaiheessa tutkimusta. Jos tutkija on itse vaikuttaa tai pyrkii vaikuttamaan tutkittavaan yhteisöön on tämä tehtävä selväksi itse tutkimuksessa. Tutkimuksen tulee myös olla julkinen, niin että siitä raportoidaan ja tiedotetaan..(Eskola & Suoranta 1998, 52–53, 56–57).

Tässä tutkimuksessa haastateltujen vastauksista on poistettu nuorten nimet, joiden paljastaminen heikentäisi tutkimuksen luotettavuutta.

5. HUOLTAJIEN KOKEMUKSIA JA NÄKEMYKSIÄ TEEMOITELTUNA

Seuraavissa kappaleissa käsittelen kolmea eri teemaa, joiden ympärille haastatteluni rakentuivat. Näitä teemoja ovat nuoren psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Olen teemoitellut huoltajilta ja edustajilta saamiani vastauksia näihin edellä mainittuihin teemoihin, jonka jälkeen teemoittelin niitä vielä kunkin teeman sisällä.

5.1 Psyykinen hyvinvointi

Psyykkisellä hyvinvoinnilla tarkoitetaan yksinkertaisesti kykyä selviytyä uusista ja stressaavista ympäristön vaatimuksista. Yksilön realiteettien taju on säilynyt ja hänellä on melko eheä identiteetti sekä kyky luoda ihmissuhteita ja kokea positiivisia tunteita. (Herranen 2008.) Psyykkisessä hyvinvoinnissa korostuvat tyytyväisyys ja onnellisuuden kokeminen, psyykkisestä pahoinvoinnista kertovat negatiiviset tunteet kuten yksinäisyydellä, levottomuudella masentuneisuudella (Elevaattori). Tässä tutkimuksessa psyykinen hyvinvointi jakautuu teeman kolmeen alateemaan, joiksi olen määritellyt onnistumisen kokemukset, itsenäisyyden ja sosiaalisen kanssakäymisen.

5.1.1 Onnistumisen kokemukset

Huoltajien ja edustajien haastatteluissa korostui monissa kohdissa se fakta, että nuoret ovat kokeneet erilaisia onnistumisen kokemuksia Teatteri Satamassa mukanaolonsa aikana. Osa nuorista on haastateltavien mukaan kokenut onnistuneensa teatteriin liittyvissä teknisissä toimituksissa kuten editoimisissa. Uusien taitojen oppiminen on vastausten mukaan innostanut nuoria, mutta myös vanhempia, jotka ovat innostuneet siitä, että lapset ovat löytäneet mieleisensä harrastuksen.

No mitähän tuohon sanois tuohon palautteeseen. Se on niinku innostuneena näyttäny näitä editointejaan ja halunnu niinku näyttää sitä, miten hän on siinä onnistunu siinä tehtävässään. Se on normaalia tietenki, ja me on oltu kans innostuneita siitä, että hänellä on joku tämmönen kiva harrastus olemassa.

Ei erityisemmin, tietysti semmosia löytöjä tässä tapahtuu aina näissä, kun löytää jonkun uuden porukan tai teknisesti kehitty näissä, niin sen huomaa näissä, että tapahtuu semmosta edistymisen iloa.

Onnistumisen kokemuksia ovat synnyttäneet haastateltujen mukaan myös jotkin teatteriharjoitukset, tai tietynlainen vapautumisen tunne, joka voi johtaa parhaimmillaan yhteisöllisyudentunteeseen, me-henkeen.

Joo, kyllä oon huomannu vaikkakaan nuori ei enää asu meillä kotona. eritoten silloin alkuaikoina oli innoissaan kun tuli kotiin jostain treeneistä, niin niissä treeneissä oli tapahtunu jotain niin mukavaa, jotain vapautumista tai sellaista.

Haastateltujen huoltajien ja edustajien kokemusten mukaan myönteinen palaute tai palaute ylipäättään niin yleisöltä, medialta kuin ystäviltäkin on tuottanut nuorille onnistumisen kokemuksia.

no tietysti nämä tietyt kaverit, ja sit se arvostelu kun siinä oli näitä muutamaa kehattu, ja myönteinen palaute ylipäättään että kaverit on sanonu että hyvä oli.

5.1.2 Itsenäisyys

Psyykkiseen hyvinvointiin liittyvissä vastauksissa esiintyi lukuisia kertoja huomio siitä, että nuoret ovat olleet itsenäisempiä Sataman toiminnassa mukanaolonsa aikana.

hän on itsenäisempi, ja tuota niinkun oikeestaan tietää mitä tahtoo ja hän on aina ollu sellanen esiintuleva, ei oo harmaa hiirulainen.

Moni huoltaja nosti myös esille nuorten vastuuntunnon korostumisen ja kehittymisen Satamassa mukanaolon aikana. Nuorten voimistunut vastuuntunto on vastausten mukaan näkynyt arjessa: nuoret ottavat vastuuta kotona tehtävistä töistä omaehtoisesti.

on ainakin kotihommissa toiminut paljon aktiivisemmin ja aikaansaavasti. Pitää mm. huoneensa järjestyksessä jne.. Mielestäni myös asioiden vastuullisessa huolehtimisessa on tapahtunut selvää kasvua. Tosi hienoa!

on se kyllä aina ollu aika vastuuntunoinen, mutta että just jopa sellainen ylikin huolehtiva. mut kyllä varmaan tuo henkilökohtainen vastuunotto että kun hän on joutunu nää pyrkimiset ja työt joutunu hoitamaan yksin.

5.1.3 Sosiaalisuus

Teatteri on harrastuksena sosiaalinen ja huoltajien mukaan muutoksia nuorten sosiaalisuudessa onkin ollut. Huoltajien mukaan osa nuorista on tuntunut löytäneen oman paikkansa maailmassa, muuttuvan avoimempaan suuntaan, ja monen nuoren maailmankuva on vahvistunut.

Jotenkin siis miusta tuntuu, että hän on muuttunu vielä avoimempaan suuntaan, niinku että jotenkin alkaa siis... on vaikuttanu ehkä sillä tavalla, että... No siis se on mun mielestä lujittanu tätä hänen maailmankuvaansa ja käsitystä ja omaa paikkaa tässä maailmassa. Vähän tämmösiä merkkejä on.

Huoltajien mukaan nuorissa on myös näkynyt muutoksia ihmisten kanssa olemisen luontevuudessa ja aktiivisuudessa. Nuoret ovat olleet

ulospäinsuuntautuneisempia, josta syystä nuorten sosiaaliset verkostot ovat kasvaneet.

tietysti on tällasen vasta maahantulleen nuoren kohdalla vaikea sanoa että mikä vaikuttaa mihinkin että tietysti tässä on yhtä aikaa se vaihe, kun se ensimmäinen aallonpohja on käyty, ja lähdetään niinkun uudestaan nousuun. Että se sattuu siihen samaan mutta tietysti niinkun on aktiivisempi puheliaampi vilkkaampi iloisempi. että kevätkaudella semmoinen aktiivisuus on niinkun selvästi näkyvä.

niin uusia kavereita, ketäs siellä nyt onkaan. ja sitten näe tummat pojathan ovat tuon semmosen erilaisen kulttuurisen ulottuvuuden kun heidän olivat barcelonassa samassa majoituksessakin. ja voihan se olla että semmonen niinkun ihmisten kanssa oleminen on luontevampaa. Et ei ainakaan sillä lailla käperry. mutta hänellä on tietysti ne perusystävät jotka olivat niin kivoja että kävivät kattomassa.

5.2 Fyysinen hyvinvointi

Fyysinen hyvinvointi pitää sisällään yksilön fyysinen suorituskyvyn, terveydentilan ja elämäntavat. Fyysinen hyvinvointi teemana jakautui tässä tutkimuksessa kahteen alateemaan, jotka ovat teatteriharrastuksen raskaus ja nuoren elämän tasapainoisuus

5.2.1 Teatteriharrastuksen raskaus

Teatteriproduktiot ovat usein loppuvaiheessa raskaita ja ne kuormittavat nuorta, harjoituskerrat pitenevät ja tiuhenevät.

mutta sitten semmosta huonoa palautetta niin koulun kannalta se että tuntuu että etenkin silloin ennen ensi-iltaa oli niin usein niitä harkkoja että kun ne sattuu vielä vähän päällekkäin ne koulun koeviikon tai koekauden kanssa. niin sitä ettei sitten kerinny lukea kokeisiin ja sit me jouduttiin jopa ihan vähän siirtämään kokeita hänen kohdallaan kun tuntuu että oli ollut niin tiivistä.

Muutama nuori, jota haastattelu koski oli keväällä 2009 tilanteessa, jossa lukio oli loppunut ja oli valittava suuntaa tulevaisuudelle, monet nuoret tekivät töitä ja hakivat kouluihin. Fyysinen hyvinvointi linkittyi suoraan muihin elämänalueisiin.

kyllähän se rankkaa on kun hän oli kouluavustaja ja oli niitä harjoituksia ja sitten vielä pyrkimisiä kouluihin. että rankka kevät, että välillä pelkäsin että on vähän liian rankka. että välillä mietin että kestääkö pää.

no varmaan se että joskus oli sen työn lisäksi raskasta lähteä harjoituksiin.

Teatteriharrastus on muutaman vastauksen mukaan ollut suhteellisen merkittävässä roolissa nuoren elämässä myös negatiivisessa mielessä. Raskas vaihe harjoituskaudessa purkautui eräässä tapauksessa psykosomaattisina oireina, kuten päänsärkynä tai kiukutteluna. Harrastuksen kuormittavuus ja sitovuus on myös erään vastauksen mukaan saattanut olla vaikuttamassa erään nuoren ihmissuhteen päättymiseen.

Harjoitusten aikaan unentarve oli suurempi eikä ehkä tullut riittävästi nukuttua. Päänsärkyä esiintyi ja silloin ehkä myös kiukunpurkaukset tulivat enemmän esiin. Muuten hän on ollut terve ja aktiivinen.

Miusta tuntuu että tää teatteriharrastus vaikutti sit vähän, että oisko sit tää tyttöystävä ollu sit hieman mustasukkainen siitä että se vei niin paljon aikaa ja se vastaanäyttelijäkin on aika läheinen siinä esityksessä.

No kyllä sillä kaikki pitäis olla tasapainossa, hänhän muutti nyt omaan asuntoon Barcelonan reissun jälkeen että hällä saattaa vielä olla pientä haikeutta kun on muuttanu pois. että hän ei ehkä oo nyt

sillä tavalla lenkkeilly . Ja kyllä hänellä on tämän kevään aikana ollu tyttösuruja.

Erään nuoren huoltajan mukaan harrastuksen raskaus on korostunut tilanteissa, joissa on tuntenut itsensä epäonnistuneeksi, nuorella on ilmennyt tietynlaista riittämättömyyden tunnetta. Hyvinvoinnin eri osapuolet siis vaikuttavat toisiinsa.

No kun se nukkuu siellä yksinään, mutta prosessit ovat ollu sillä lailla aika kovia, veikkaan että henkisesti saanut tai joutunut käymään läpi tällaisia asioita joita ei olis tullu ilman tuollaista teatteriyhteisöä ja että tähdätään johonkin esitykseen joka tulee julkiseen esitykseen ja aika kovilla on minusta välillä ollut, ollut väsynyt, ehkä just silloin kun ei ole mennyt harjoituksissa hyvin tai ei ole ollut tyytyväinen itseensä.

5.2.2 Tasapaino

Kaikkien haastateltujen vastauksissa nousi esiin, että nuoren elämä on tasapainoista, kukin nuori saa unta riittävästi pitkällä aikavälillä. Riittävän liikunnan saantia epäiltiin muutamassa vastauksessa. Tässä tapauksessa harrastuksen raskauteen liittyvät vastaukset linkittyvät myös nuorten tasapainoisuuteen.

kyllä luulen että kaikki on tasapainossa ja sen näkee nuoresta että se loistaa ja on niin varma itsestään, ei oo mitään hämminkiä.

No unenmäärä on ihan hyvä, eli ihan aikasin menee nukkumaan, mutta tuota enemmän sais olla ulkona ja liikkua. Se on se yksi pointti.

5.3 Sosiaalinen hyvinvointi

Sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvät käsitteet kuten itsetunto ja sosiaalinen ympäristö, kuten perhe ja ystävät. Sosiaalinen hyvinvointi syntyy psyykkisten,

fyysisten ja sosiaalisten haasteiden ja vahvuuksien tasapainosta. Olen jakanut sosiaalisen hyvinvointi-teeman vastausten perusteella kahteen alateemaan, jotka ovat uudet kaverit ja sosiaalisten taitojen kehittyminen.

5.3.1 Uudet kaverit

Jokaisessa haastattelussa nousi kenties voimakkaimpana muutoksena tai korostuneena osana nuoren elämää uusien ystävien saaminen teatterin piiristä.

Niin no ehkä ne kaverit on nyt ollu monenikäisiä että tavallaan kavereita saa kyllä aika nopeasti mutta että omantyyppisiä tosiaan, samoista asioista kiinnostuneita.

Kahdessa haastattelussa ilmeni, että maahanmuuttajanuoren kielitaito on kehittynyt Teatteri Sataman toiminnassa mukana olon aikana. Syyksi tälle epäiltiin sitä, että ystäväpiiri on laajentunut ja, että mukana on enemmän suomalaisia nuoria.

No kyllä tietysti uusia ystäviä on saanut, mutta sekin että onko se syy suomenkielen kehittyminen. Suomenkielen opettajana mä luulen, että on ihan ilmiselvästi tän teatterinharrastuksen aikaansaamaa, on kielitaidon nopeampi kehittyminen. Et kyllähän hän on hyvin lahjakas muutenkin ja varmasti se kielitaito kehittyy mutta olen kyllä vakuuttunut siitä että tällaisten suomalaisten kanssa aika tiiviin harrastamisen kautta se kielitaito on kehittynyt vielä paljon nopeammin kuin mitä se olis kehittynyt ilman tätä.

Oon niin kuin semmosta kuullu, että on kivaa ja että on kiva käydä täällä harkoissa, ja että on semmonen mukava porukka ja sit just siitä että oppii kieltä ja itekin on sanonu sitä ja saa uusia ystäviä,

Kaikissa vastauksissa korostui nuoren sosiaalisen ympäristön muuttuminen, kuten ystäväpiirin laajentuminen. Ystäväpiirin on koettu muuttuneen siinä, että ystäviä on nyt eri-ikäisiä ja, että he edustavat eri kulttuureita.

niin varmaan se että on samanhenkisiä kavereita, se on varmaan se tärkein.

Niin uusia kavereita, ketäs siellä nyt onkaan. ja sitten nää tummat pojathan ovat tuonu semmosen erilaisen kulttuurisen ulottuvuuden kun hehän olivat barcelonassa samassa majoituksessakin. ja voihan se olla että semmonen niinkun ihmisten kanssa oleminen on luontevampaa. Et ei ainakaan sillä lailla käperry. mutta hänellä on tietysti ne perusystävät jotka olivat niin kivoja että kävivät kattomassa.

Kiva Ulla ja muut ohjaajat, paras harrastus tähän asti, kiva, kun oli eri ikäisiä- ja kansalaisuuksia samassa ryhmässä.

5.3.2 Sosiaaliset taidot

Osittain siitä syystä, että nuoret ovat saaneet uusia ystäviä, ovat myöskin nuorten sosiaaliset taidot kehittyneet. Haastateltavista osa on havainnut nuoren avoimuuden lisääntyneen.

Kavereita on tullut ja hänellä on kyllä ollut niitä aikaisemminkin, että hän on sosiaalinen yksilö. Muutoksia, ehkä siinä on kumminkin sellaista avoimuutta tullut lisää ja ehkä sitä yhteisöllisyyttä että on ollut niin hyvä porukka.

niin sitä on niin vaikea sanoa, ehkä just nää ihmissuhteet tai semmoset että onhan hän niinkun koulussakin ihan selvästi pyrkinyt luomaan lisää uusia ihmissuhteita että on niinkun mennyt juttusille mutta oisko se sitten tapahtunu muutenkin, mutta on se ainakin vahvistunu.

Eräissä haastattelussa ilmeni, että nuoren arvoissa on korostunut toisista välittäminen. Kyseisen nuoren elämässä on huoltajan näkemyksen mukaan korostunut toisista ihmisistä välittäminen ja toisten huomioiminen. Huoltajan mukaan nuori kykenee ottamaan vastaan palautetta, mutta myös antamaan sitä muille.

se varmaan on tässä vielä kasvanu se toisista välittäminen ja tällöinen toisista huolehtiva asenne ja kyllä hän on meille puhunutkin sitä että kuinka tärkeää se on että osaa antaa jollekin palautetta ja ottaa myöskin sitä kiitosta vastaan ilman että se on kauhean vaivautunut. ja sitten semmoinen oikeudenmukaisuus on siellä hyvin vahvana siellä takana että pitää pystyä hyväksymään kaikki ja olemaan siten eettinen ihminen. se varmaan ohjaa sitä kaikenlaista käyttäytymistä.

Moni huoltaja tai edustaja nosti esiin haastatteluissa avoimuuden tai toisista välittämisen ohella suvaitsevaisuuden.

Toisten ihmisten samanarvoisuus ts. tasa-arvo (eli on hienoa, että maahanmuuttajat ovat voineet osallistua tasaveroisina teatterilaisina toimintaan.) Suvaitsevaisuus. En nyt tiedä ovat nämä tasa-arvokysymykset tulleet teatterin myötä, koska olen mielestäni aina näitä asioita korostanut...suvaitsevaisuutta jne. On teatteri antanut varmasti avartavia näkemyksiä/kokemuksia joka suhteessa, joka on erityisen hyvä ja tärkeä juttu!

pystyy ottamaan muut huomioon hyvin paljon ja on niinkun siinäkin aktiivinen ja sillä tavalla niinkun sosiaalisesti taitava. mut että varmasti hän niinkun, uskoisin että tällöinen harrastus on niinkun antanut hänelle siihenkin rohkeutta

6. TULOSTEN TARKASTELU JA POHDINTA

Tutkimukseni tarkoituksena oli saada selville, millaisia kokemuksia huoltajilla on Teatteri Satamasta nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa. Tahdoin saada selville, ovatko nuorten elämään kuuluvat aikuiset huomanneet minkäänlaisia muutoksia nuoressa sen aikana, kun tämä oli mukana Teatteri Sataman toiminnassa. Sain vastauksia molempiin esittämiini kysymyksiin:

1. Millaisia kokemuksia huoltajilla on Teatteri Sataman merkityksestä nuorten sosiaalisena vahvistajana?

Kukaan haastatelluista ei korostanut Teatteri Sataman asemaa sosiaalisena vahvistajana muiden nuorta tukevien tahojen joukossa. Toiminnan nähtiin kuitenkin tukevan nuorta monipuolisesti ja tarjoavan nuorille kokemuksia ja mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Nuorisolain (Nuorisolaki 72/2006) mukaan sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on saada nuoret mukaan yhteisölliseen toimintaan ja aktiiviseksi kansalaiseksi. Tämä valtakunnallinen tavoite on täytynyt tämän tutkimuksen tulosten mukaan Teatteri Satamassa. Monessa vastauksessa haastateltava koki nuoren rohkaistuneen ja muuttuneen avoimempaan suuntaan mitä tulee sosiaalisiin taitoihin, joka osoittaa myös osaltaan sosiaalista vahvistumista tapahtuneen.

Kaikilla tutkimukseen liittyneillä nuorilla oli ystäviä jo ennenkin Teatteri Sataman toimintaan mukaan tulemistä. Satamassa kaikki nuoret ovat kuitenkin saaneet tehdä teatteria yhdessä eri kulttuureista tulevien nuorien kanssa. Haastateltujen mukaan nuorten ystäväpiirit ovat laajentuneet ja monimuotoistuneet. Osa huoltajista koki nuoren olevan suvaitsevaisempi ja avoimempi uusiakin kulttuureita kohtaan. Kuten jo aiemmin tässä tutkimuksessa mainittiin, teatteri opettaa nuorille monenlaisia taitoja, joihin kuuluu esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittyminen.

Satamaa kiiteltiin toiminnan monipuolisuudesta, ja siitä että nuorilla on mahdollisuus olla itse mukana myös käsikirjoittamassa näytelmiä (vrt. taiteen perusopetus, jossa teatteria tehdään perinteisin keinoin, ja ohjaaja valitsee

valmiin näytelmän). Nuorten koettiin kokeneen onnistumisen kokemuksia monissa erilaisissa Sataman toiminnoissa.

Nuorten sosiaalinen vahvistuminen Teatteri Sataman toiminnassa mukanaolon aikana on ollut luonteeltaan itsetunnon nostamista ja nuorten itsensä kunnioittamisen korostamista. Teatteri Sataman toiminnan reflektioisuus on tarjonnut huoltajien kokemusten mukaan mahdollisuuden oppia ottamaan vastaan vastuuta ja palautetta. Tämä on myös osaltaan opettanut nuoria itseään antamaan palautetta.

Kaiken kaikkiaan voi sanoa Teatteri Sataman toiminnan sosiaalisesti vahvistaneen nuoria huoltajien näkökulmasta.

2. Millaisia muutoksi nuorena on ilmennyt Teatteri Sataman toiminnassa mukanaolon aikana?

Olen jaotellut tapahtuneet muutokset nuorissa kolmeen eri hyvinvoinnin osa-alueeseen, jotka ovat psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Vastausten mukaan jokaisessa osa-alueessa on tapahtunut muutoksia, kenties kuitenkin eniten psyykkisessä ja sosiaalisessa hyvinvoinnissa.

Psyykkisessä hyvinvoinnissa tapahtuneet muutokset ovat olleet luonteeltaan positiivisia. Haastateltujen mukaan nuoret ovat muuttuneet itsenäisemmiksi ja sosiaalisemmiksi. Nuoret ovat tulleet itsevarmemmiksi. Itsetunnon ja itsetuntemuksen kehittyminen on oleellinen osa yksilön psyykkisen hyvinvoinnin pysyvyyttä. Tapio Toivasen (2007,123) mukaan teatterilähtöiset menetelmät avaavat ikkunoita muutokselle. Hänen mukaansa teatteria tehtäessä nuoren minäkuva ja itsetunto vahvistuvat, mutta myös maailma ja ihmissuhteet hahmottuvat rikkaampina, sillä teatteri tarjoaa nuorelle keinoja käsitellä kokemus- ja tunnetasolla erilaisia minän kasvulle tärkeitä aiheita.

Sosiaalisen hyvinvoinnin saralla suurimmat muutokset ovat tapahtuneet nuorten sosiaalisissa taidoissa, nuoret ovat avoimempia ja osallistuvat aktiivisemmin sosiaalisiin tilanteisiin. Nuorista on myös tullut suvaitsevaisempia. He myös

välittävät ja huomioivat toisia ihmisiä enemmän kuin ennen. Teatterin tekemiseen liittyvätkin roolien sisällä tapahtuvat mahdollisuudet tutkia ja ymmärtää itseään ja kanssaihmissään, tuttuja ja tuntemattomia (Toivanen 2007,125).

Fyysisessä hyvinvoinnissa tapahtuneet muutokset ovat olleet lähinnä negatiivisia. Kiireiset harjoitusaikataulut ovat väsyttäneet nuoria ja osittain tästä syystä nuorten hermot ovat olleet verrattain kireät. Kaiken kaikkiaan huoltajat kuitenkin kokevat, että nuorten fyysinen hyvinvointi on hyvä, unta kuitenkin saadaan pidemmällä aikavälillä riittävästi ja ruoka on terveellistä. Liikuntaa osa haastatelluista toivoisi nuorten harrastavan enemmän.

Tulosten perusteella Teatteri Sataman toiminnassa mukana oleminen on vahvistanut nuoria monella tavalla, ja muutoksia on nähty jo puolen vuoden kuluttua harrastuksen aloittamisesta. Kuten kappaleessa teatterin merkityksestä yksilölle mainittiin: teatterin merkitys yksilölle on toisaalta yksilöllinen, toisaalta sosiaalinen. Teatteri synnyttää osallistumisen prosesseja aivan erityisellä tavalla. Teatteri tuottaa jaettua kiintymystä ja iloa, kasvattaa persoonallista vastuuta, auttaa tuottamaan ja ymmärtämään ideoita sekä asettamaan niitä vastakkain (Kurki 2000,140–141).

7. LOPETUSSANAT

Tahtoisin toistaa täällä lopetussanoissa saman Pamela Tolan huomion kuin johdannossakin:

”Kaikesta huolimatta, juuri nyt minusta tuntuu, että olisin paljon onnettomampi ilman teatteria. Olemalla näyttelijä saan opiskella ihmistä ja näyttää millaisia me olemme, tahtoisimme olla tai voisimme olla, saan kertoa tarinoita ja vaikuttaa niillä kanssaeläjiin, yrittää saada heidät näkemään asiat toisin. Teatterissa voin tehdä tämän kaiken ryhmässä ja se tuntuu turvalliselta. Samankaltaisten

ihmisten kesellä syntyy luottamusta ja luottamus synnyttää vapaata ajattelua, vapaa ajattelu rohkeaa teatterin tekemistä.” (Tola 2001: 56).

Tolan kirjoitukset ja huomiot ovat toistuneet lukuisia kertoja huoltajien ja edustajien kokemuksissa liittyen Teatteri Satamaan. Nuoret ovat löytäneet samankaltaisia, mutta kuitenkin uusia ystäviä. Teatteri Sataman toiminnasta jutellessa on joku nuorista aina nostanut esille sen faktan, että Satamassa saa olla oma itsensä, kukaan ei naura tai pilkkaa. Teatterissa saa olla oma itsensä, mutta saa olla myös roolihahmo. Teatterissa on turvallista.

Loppuun tahtoisin lainata erästä huoltajaa:

”joo kyllä ensin haluaa kiittää että oma lapsi, joka on tietysti lapsi iästä huolimatta, niin on saanut osallistua tähän ja että on pidetty niin hyvää huolta näin kokonaisuutena... silloin alkuaikoina oli innoissaan kun tuli kotiin jostain treeneistä, niin niissä treeneissä oli tapahtunu jotain niin mukavaa, jotain vapautumista tai sellaista”

Kiitos.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Aaltonen Marjo, Tuija Ojanen, Riitta Vihunen, Marika Vilén 2003. Nuoren Aika (2. Uudistettu Painos). Porvoo: WS Bookwell Oy

Alatupa Seija (toim.), Karppinen Krister, Keltikangas-Järvinen Liisa, Savioja Hannele 2007. Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma- löytyykö huono-osaisuuden syy koulusta vai oppilaasta? Sitran raportteja 75. Helsinki: Edita Prima oy

Bardy Marjatta, Haapalainen Riikka, Isotalo Merja & Korhonen Pekka (toim.) 2007. Taide keskellä elämää. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita (6. uudistettu laitos). Helsinki: Tammi.

Honkasalo Veronika, Souto Anne-Mari 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Tommi Hoikkala, Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura

Karppinen Seija, Ruokonen Inkeri, Uusikylä Kari 2008. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito ja taidekasvatuksesta. Kouvola: Digitaalipaino Seppo Talja Oy

Krappala Mari ja Pääjoki Tarja Toim. 2004. Taide ja Toiseus, Syrjästä yhteisöön. Sosiaali- ja terveysalan tutkimis- ja kehittämiskeskus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Kurki Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen, muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino

Paajanen, Pirjo 2001. Lapsen vapaa-aika huoltajan silmin. Perhebarometri 2001. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2005. Tilaa tulevaisuuden tekijöille, Pohjois-Karjalan nuorisostrategia. Julkaisu 92. Joensuu: Kirjapaino Hyvätuuli

Ruotsalainen, Leena 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Tommi Hoikkala, Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura

Sosiaali- ja terveysministeriö 1999. Syrjäytyvätkö lapset? Tutkimus 1990-luvun lasten perushoivasta, hyvinvoinnista ja lastensuojelupalvelujen käytöstä Helsingissä, julkaisuja 1999:6. Helsinki: Oy Edita Ab,

Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. Varhainen Puuttuminen, Mahdollisuus nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Selvityksiä 2004:7. Helsinki: Edita Prima Oy

Tola Pamela 2007. Miksi Näyttelen? Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Ventola, Marja-Riitta & Micke Renlund 2005. Draamaan ja teatteria yhteisössä. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Sarja B: Oppimateriaalit 5. Helsinki: Yliopistopaino

Internetlähteet

Elevaattori. Psyykinen hyvinvointi. Viitattu 22.11.2009.
<http://www.elevaattori.fi/default2.asp?id=A0952984-80A3479EA287-0A952177E179>

Kotilainen Sirkku 2007. Mediakulttuurin otetta nuorisotyössä. Teoksessa Tommi Hoikkala, Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Viitattu 24.9.2009.
http://www.kommentti.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=289

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999). Viitattu 31.7.2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990493>

Myrsky-hanke. Myrsky-hankkeen esittely. Viitattu 10.7.2009
[http://www.myrsky.info/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2,](http://www.myrsky.info/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2)

Myrsky-hanke. Myrsky-hankkeen yhteistyökumppanit. Viitattu 10.7.2009
[http://www.myrsky.info/index.php?option=com_content&view=article&id=7&Itemid=8,](http://www.myrsky.info/index.php?option=com_content&view=article&id=7&Itemid=8)

Nuorisolaki (2006/72). Viitattu 21.7.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2005/20050028>

Peltonen Mika, Ranta Tapio 1998. Pesiskoululaisten vanhempien kokemukset ja odotukset pesiskoululta. Liikuntapedagogiikka. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-tutkielma. Viitattu 24.9.2009.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/9575/818.pdf?sequence=1>

Suomen kulttuurirahasto 2007. Myrsky-hankkeen esittely. Viitattu 10.7.2009.
<http://www.skr.fi/default.asp?docId=14729>

Suurpää Leena Toim. 2009. Nuoria koskeva syrjäytymistieto, avauksia tietämisen politiikkaan. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisusarja 27, 4-5. Viitattu 19.8.2009
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/syrjaytymistieto.pdf>

Teatteri Satama 2008. Ideologia. Viitattu 9.7.2009.
<http://www.teatterisatama.net/ideologia.html>

Julkaisemattomat lähteet

Herranen Jatta 2008. Sosiaalisen vahvistamisen luento 2.11.2008. Joensuu:
Humanistinen ammattikorkeakoulu

LIITE 1, SAATEKIRJE

Huoltajien kokemuksia Teatteri Sataman merkityksestä nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa

Hei, olen kolmannen vuoden yhteisöpedagogiopiskelija Humanistisesta ammattikorkeakoulusta, ja olen opinnäytetyössäni kartoittamassa huoltajien kokemuksia Teatteri Sataman merkityksestä nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa. Tutkimukseeni liittyvä haastattelu tullaan tekemään satunnaisotannalla niille vanhemmille, joiden huollettava osallistuu Teatteri Sataman ja Kontiolahden kulttuuripalveluiden yhteistyössä järjestämälle musiikkiteatterileirille 8.-11.6.2009. Mikäli vakituisten satamalaisten leirille osallistuminen on vähäistä, täydennetään otosta Teatteri Sataman Barcelonaan lähtevien nuorten huoltajien haastatteluilla. Opinnäytetyöni valmistuu syksyn 2009 aikana.

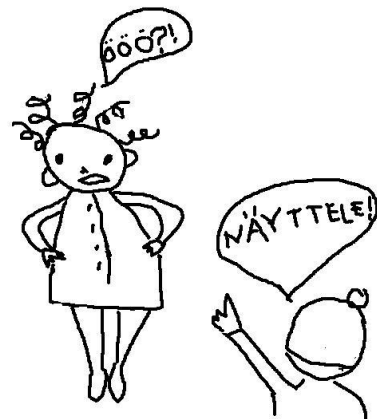
Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan kohdennettua toimintaa, joka keskittyy syrjäytymisen riskiryhmässä oleviin nuoriin. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa prosessia, jossa parannetaan asteittain nuoren elämäntilannetta ja -hallintaa. Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on nuoren saaminen yhteisölliseen toimintaan aktiiviseksi kansalaiseksi. (www.finlex.fi)

Kyselyn tuloksia käsitellään täysin luottamuksellisesti, eikä huoltajan tai huollettavan henkilön nimi tule esille missään vaiheessa. Osallistumisenne tutkimukseen on ensiarvoisen tärkeää Teatteri Sataman toiminnan kehittämisen ja arvioinnin kannalta.

Haastattelu tullaan toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan Artes 09 leirin päättävän teatteriesityksen (esitys alkaa klo 18) yhteydessä. Haastattelun kesto on noin 15 minuuttia. Olisiko teille mahdollista saapua Varparannan leirikeskukseen jo hieman ennen esitystä (klo 17 jälkeen), tai vaihtoehtoisesti jäädä esityksen loputtua paikalle hieman pidemmäksi aikaa (noin 30 min – 1h) riippuen siitä kuinka moni on valmis jäämään mihinkin aikaan? Mikäli tämä ei ole mahdollista, voisitteko ystävällisesti ilmoittaa siitä minulle, jotta voisimme etsiä teille käyvän ajan haastattelua varten. Ilmoitattehan myös mikäli haastattelun tekeminen voi tapahtua 11.6. Varparannalla.

Kiitos oikein paljon vastauksestanne ja vaivannäöstä

Maisa Laakso
050-3020182
mirella.laakso@humak.edu

LIITE 2, HAASTATTELURUNKO

HUOLTAJIEN KOKEMUKSIA TEATTERI SATAMASTA NUORTEN SOSIAALISESSA VAHVISTAMISESSA

Kyselykaavake

Kysymys 1 (Ympyröikää oikea vaihtoehto)

Nuoren sukupuoli

1. tyttö
2. poika

Nuoren ikä

1. alle 13
2. 13–14
3. 15–17
4. yli 17

Kysymys 2 (Ympyröikää oikeat vaihtoehdot)

Huollettavani on osallistunut seuraaviin Teatteri Sataman toimintoihin, esityksiin tai tehtäviin

1. Teatterikoulu
2. Teatterileirit
3. Maskeerauskoulu
4. Tämän taivaan alla
5. Saari kaukana täältä
6. Esitystekniikka
7. Radiokuunnelman teko
8. Haastatteluiden tekeminen
9. Arvostelujen teko

LIITE 2, HAASTATTELURUNKO**Kysymys 3**

Mitä huollettavanne on harrastanut ennen Teatteri Sataman toimintaan osallistumista?

Kysymys 4

Onko huollettavanne harrastanut jotain yhtä aikaa teatteriharrastuksen kanssa?

Kysymys 5.

Jos on niin miten harrastukset ovat sopineet yhteen Teatteri Sataman toiminnan kanssa?

Kysymys 6.

Oletteko huomanneet nuorene hyvinvoinnissa muutoksia Teatteri Sataman toimintaan osallistumisen aikana?

Kysymys 7.

Oletteko huomannut muutoksia nuoren ihmissuhdetaidoissa tai ihmissuhteissa ylipäätään?
(*uusia ystäviä jne?*)

LIITE 2, HAASTATTELURUNKO

Kysymys 8.

Oletteko huomanneet muutoksia nuorene toimintakykyisyydessä?

”valmius toimia luovasti, kehittävästi ja vastuullisesti tilanteissa ja vuorovaikutusjärjestelmissä, joille ovat ominaisia muutokset, epävarmuus, ainutlaatuisuus, kompleksisuus, arvo-ongelmat ja henkilökohtainen vastuunotto”.

Kysymys 9.

Millaiseksi kuvailisitte huollettavanne fyysistä hyvinvointia (riittävä määrä unta, ravintoa ja liikuntaa)?

Kysymys 10.

Millaiset asiat huollettavallenne ovat tärkeitä elämässä (arvomaailma)? Ovatko ne muuttuneet Teatteri Sataman toiminnassa mukana olon aikana?

LIITE 2, HAASTATTELURUNKO**Kysymys 11.**

Oletteko huomanneet muutoksia huollettavanne mielenkiinnonkohteissa Teatteri Sataman toiminnassa mukanaolon aikana?

Kysymys 12.

Millaista hyvää palautetta olette saaneet huollettavaltanne liittyen Teatteri Satamaan?

Kysymys 13.

Millaista huonoa palautetta olette saaneet huollettavaltanne liittyen Teatteri Satamaan? Toimintaehdotuksia?

LIITE 2, HAASTATTELURUNKO

Kysymys 14.

Millaista toimintaa toivotte Teatteri Sataman tarjoavan nuorille tulevaisuudessa?

Kysymys 15.

Millaisesta toiminnasta nuorellenne olisi hyötyä?

Muuta palautetta?

Kiitos avusta ja hyvää kesää!